

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Lenky Severové a soudců JUDr. Mgr. Marka Del Favera, Ph.D., a JUDr. Ilony Lövyové ve věci

žalobkyně: **Generali Česká pojišťovna a.s.**, IČO 45272956
sídlem Spálená 75/16, Nové Město, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem Mgr. et Mgr. Adamem Vrbeckým
sídlem Opletalova 1603/57, 110 00 Praha 1-Nové Město

proti

žalovanému: **Áron A.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem JUDr. Filipem Jirouskem
sídlem Preslova 361/9, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava

o zaplacení 539 953,55 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Karviné – pobočky v Havířově ze dne 11. 10. 2022, č. j. 130 C 219/2022-104,

takto:

Rozsudek okresního soudu **se ruší** a věc **se vrací** okresnímu soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem v záhlaví označeným okresní soud zamítl žalobu, aby žalovanému byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni 539 953,55 Kč spolu s úrokem z prodlení (výrok I) a uložil žalobkyni nahradit žalovanému náklady řízení zaplacením 52 078 Kč (výrok II).
2. Soud prvního stupně učinil ve věci závěr o skutkovém stavu – mimo jiné –, že dne 24. 8. 2018 došlo na ulici Ostravské v Orlové k dopravní nehodě, jejímiž účastníky byl Petr P. a žalovaný, při které došlo jednak k hmotné škodě na vozidlech, jednak k újmě na zdraví Radomíry L., spolujezdkyně prvně jmenovaného. Vzhledem k tomu, že R. L. nesouhlasila s trestním stíháním P. P., policejní orgán věc pro nepřípustnost trestního stíhání odložil. Spisový materiál s podezřením ze spáchání několika přestupků zákona o provozu na pozemních komunikacích postoupil městskému úřadu, který uznal vinným z přestupků, jak P. P., který jako řidič motorového vozidla při otáčení se do protisměru z pravého jízdního pruhu z nedbalosti ohrozil za ním ve stejném směru jízdy v levém jízdním pruhu jedoucí motorové vozidlo řízené žalovaným tím, že vytvořil náhlou a neočekávanou překážku na vzdálenost kratší než zábrzdnou, čímž došlo ke střetu obou vozidel, tak žalovaného, který při dopravní nehodě z nedbalosti řídil vozidlo v takové době po požití alkoholického nápoje, kdy byl ještě pod jeho vlivem a úmyslně překročil nejvyšší povolenou rychlost v obci o 20 km v hodině a více. Ohledně možnosti zabránění dopravní nehody ze strany účastníků nehodového děje soud zjistil, že P. P. měl možnost nehodě zabránit, kdyby před zahájením manévru otáčení svého vozidla do protisměru pozorně sledoval vozidlo jedoucí za ním, správně odhadl vzdálenost a rychlost vozidla žalovaného jedoucí v levém jízdním pruhu, manévr otáčení svého vozidla přerušil a žalovanému umožnil jízdu v levém jízdním pruhu. Kdyby žalovaný

jel rychlostí do 50 km v hodině, měl možnost dané dopravní nehodě zabránit intenzivním brzděním. V souvislosti s újmou na zdraví způsobené dopravní nehodou R. L. zaplatila Allianz pojišťovna, a. s., postupně náklady na léčení, nároky na bolestné, náhradu za ztížení společenského uplatnění, náhradu znalečného, náhradu nákladů právního zastoupení, náhradu nákladů péče o blízkou osobu a náhradu za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti, přičemž z důvodu spoluviny žalovaného uplatnila u žalobkyně postih v rozsahu 40 % v souhrnné výši 547 309 Kč. K zaplacení této částky z titulu regresního postihu byl žalovaný vyzván přípisem ze dne 25. 8. 2021.

3. Zjištěný skutkový stav podřadil pod § 10 odst. 1 písm. i) zákona č. 168/1999 Sb., pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 304/2016 Sb., a dospěl k závěru, že předpoklady pro vznik postěžního práva žalobkyně vůči žalovanému nejsou dány, neboť „a) skutečnost, že žalovaný řídil pod vlivem alkoholu, nebyla v příčinné souvislosti se vznikem újmy na zdraví Radomíry L. a b) překročení povolené rychlosti žalovaným není důvodem vzniku postěžního práva žalobkyně dle citovaného ustanovení Zákona.“ Dodal, že s ohledem na důvod, pro který žalobu zamítl, nebylo namístě, aby se zabýval důvodností a výši nároků zahrnutých do žalované částky, jejich promlčením a dalšími námitkami žalovaného.
4. Proti tomuto rozsudku podala odvolání žalobkyně. Rozsudek napadla zcela. Odvolací argumentaci zaměřila jak do skutkové, tak právní roviny. Jde-li o skutkovou námitku, nesouhlasila s tím, že by podíl žalovaného na dopravní nehodě byl způsoben pouze vysokou rychlostí, neboť řízení pod vlivem alkoholu má vliv nejen na samotné překročení rychlosti, ale i na reakční dobu řidiče, což je i případ posuzované věci. V této souvislosti dále uplatnila námitku tzv. opomenutých důkazů a nadto soud nedostal poučovací povinnosti ve smyslu § 118a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“). Jde-li o nesprávnost právního posouzení, soudu prvního stupně vytkla, že příčinná souvislost se prokazovala u postěžních nároků vzniklých před 23. 9. 2016. Jeho názor, že novela provedená zákonem č. 304/2016 Sb. v tomto směru ničeho nezměnila, není správný. Odporuje textu a systematice zákona. Důvodem novely byla právě chybná gramatická vyjádření, která vedla k absurdním závěrům, neboť příčinná souvislost upínající se např. k řízení bez řidičského oprávnění nebo zákazu řízení je z povahy věci vyloučena. Podstatný je objektivní stav, který nastal, tedy že žalovaný byl v době dopravní nehody pod vlivem alkoholu. Proto navrhl, aby byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.
5. Žalovaný ve vyjádření k odvolání zdůraznil, že postěžní nárok pojišťovny je podmíněn odpovědností žalovaného za vznik újmy, avšak žalovaný dopravní nehodu nezpůsobil a není za její způsobení ani spoluodpovědný, jak ve výjimečných případech dovozuje ustálená judikatura dovolacího soudu (v této souvislosti výslovně poukázal na rozsudek, nikoliv Nejvyššího soudu, nýbrž Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2012, sp. zn. 7 As 91/2012). Zdůraznil, že jediným viníkem, jak bylo zjištěno z vyšetřování dopravní nehody, byl řidič P. P. Pokud tedy žalobkyně plnila, pak tak učinila bez ohledu na odpovědnost žalovaného za vzniklou újmu, a proto se nemůže domáhat postihu pouze z důvodu, že žalovaný řídil vozidlo pod vlivem alkoholu. Přestože se žalovaný taktéž neztotožnil s právním posouzením věci, navrhl, aby byl napadený rozsudek potvrzen, neboť je co do výsledku správný.
6. Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno osobou oprávněnou, je včasné a přípustné, přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně (§ 212 věta první, § 212a odst. 1, 3 a 5 o. s. ř.) zcela a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
7. Žalobkyně se domáhala, aby žalovanému byla uložena povinnost zaplatit jí částku 539 953,55 Kč s úrokovým příslušenstvím z titulu postěžního regresu, neboť žalovaný je spoluodpovědný za dopravní nehodu ze dne 24. 8. 2018, ke které došlo na ulici Ostravské v Orlové, neboť jednak řídil jedno ze střetnutých se vozidel pod vlivem alkoholu, jednak překročil maximální povolenou rychlost. Žalovaná částka představuje 40 % části plnění pojišťovny Allianz, a. s., které poskytla poškozené v souvislosti s újmou na zdraví, kterou utrpěla v důsledku dopravní nehody.

8. Procesní obrana žalovaného je vystavěna předně na argumentu, že na způsobení dopravní nehody nenese žádný podíl, jak je ostatně blíže rozvedeno ve vyjádření k odvolání (viz bod 5 odůvodnění), dále žalovaný rozporoval jako ničím neodůvodněnou a tudíž nepřezkoumatelnou, též míru žalobkyní tvrzené spoluodpovědnosti žalovaného a výši uplatněné náhrady. V této souvislosti namítl spoluzpůsobení si újmy samotnou poškozenou, která při dopravní nehodě nebyla řádně připoutána a vůči náhradě za bolestné, ztrátu na výdělků za období 24. 8. 2018 do 24. 8. 2019 a náklady na péči o blízkou osobu vznesl námitku promlčení.
9. Podle § 10 odst. 1 písm. i) zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění zákona č. 304/2016 Sb., které od 23. 9. 2016 nedoznalo změn, má pojistitel proti pojištěnému právo na náhradu toho, co za něho plnil, jestliže prokáže, že pojištěný řídil vozidlo pod vlivem alkoholu, omamné nebo psychotropní látky nebo léku označeného zákazem řídit motorové vozidlo.
10. Nejvyšší soud k upřednostnění účeloslovného výkladu právních norem před výkladem jazykovým ustáleně uvádí, že jako východiska, na nichž spočívá i jeho rozhodovací činnost (viz důvody rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 9. 3. 2011, sp. zn. 31 Cdo 4545/2008, usnesení ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2437/2013, nebo usnesení ze dne 19. 2. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4388/2013; všechna zde označená rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou veřejnosti přístupná na webových stránkách Nejvyššího soudu <https://www.nsoud.cz>, zatímco rozhodnutí Ústavního soudu jsou veřejnosti přístupná na internetových stránkách Ústavního soudu <https://nalus.usoud.cz>), přejímá závěry zformulované k výkladu právních norem Ústavním soudem již ve stanovisku jeho pléna ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st.-1/96, uveřejněném ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazku 9, ročníku 1997, části I., pod pořadovým číslem 9. Vázanost soudu zákonem neznamena bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, nýbrž zároveň vázanost smyslem a účelem zákona, a to nejen při konfliktu mezi doslovným zněním zákona a jeho smyslem a účelem, ale i v případě nejednoznačnosti jazykového výkladu.
11. K důvodu právní regulace § 10 odst. 1 zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla se Nejvyšší soud obecně vyslovil např. v rozsudku ze dne 9. 2. 2022, sp. zn. 23 Cdo 1861/2021, ve kterém zdůraznil, že smyslem a účelem této konkrétní právní regulace je chránit nejen poškozené, ale i pojistitele v situaci, kdy pojištěný významně porušuje povinnosti stanovené touto právní úpravou.
12. Důvod upřednostnění zájmu pojistitelů (v tomto konfliktu zájmů) provedený zákonem č. 304/2016 Sb., jako základ hodnotového rozhodnutí vykládaného ustanovení představující jeho ratio legis, nevyplývá pouze z jazykového znění, nýbrž i z požadavku hodnotové bezrozpornosti právního řádu (axiologického výkladu). Tento argument založený na vnitřní koherenci právní úpravy vede k výkladu v souladu s hodnotovým rozhodnutím tak, aby nebyl dán hodnotový rozpor. Shodně je proto nezbytné přistupovat k porušení povinností zakotvených v § 10 odst. 1, zejména pak (vzhledem k prima facie podobnému porušení) pod písm. g), h), i), případně j) téhož ustanovení zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Je-li výklad – ohledně absence kauzálního nexu – jednoznačný v případě § 10 odst. 1 písm. g) a h), pak je namíste shodně vykládat také § 10 odst. 1 písm. i) zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Závěry, které Nejvyšší soud vyslovil v usnesení ze dne 18. 5. 2011, sp. zn. 23 Cdo 1583/2010, k jinému znění se při výkladu § 10 odst. 1 písm. i) zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla ve znění účinném od 23. 9. 2016 neuplatní.
13. Z uvedeného je zřejmé, že jiný účel a smysl vykládaného ustanovení nejenže není dán, nýbrž jazykové znění podporuje, a proto lze uzavřít, že za předpokladu odpovídá-li pojištěný za škodu, čímž se soud prvního stupně, jak je níže rozvedeno, bude muset zabývat, je pro právo pojistitele na náhradu vyplacené částky, tj. toho, co za pojištěného plnil, rozhodná pouze (objektivní) skutečnost, že pojištěný řídil vozidlo pod vlivem alkoholu.

14. Úvaze soudu prvního stupně, že pro nárok na regresní postih je významné, aby řízení pod vlivem alkoholu bylo v příčinné souvislosti s dopravní nehodou, pro kterou se logicky (spolu)odpovědností pojištěného, potažmo účelností vyplacené částky a námitkou promlčení nezabýval, nemůže odvolací soud přisvědčit. Odlišný právní názor odvolacího soudu při současné potřebě uvést další tvrzení a označit důkazní prostředky způsobilé je verifikovat představuje podle § 213b odst. 2 o. s. ř. jinou vadu řízení ve smyslu § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř., která musí mít za následek zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu z 27. 4. 2007, sp. zn. 28 Cdo 1496/2007). Proto byl odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně podle § 219a o. s. ř. zrušen a podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. věc byla soudu prvního stupně vrácena k dalšímu řízení.
15. Nadále na soudu prvního stupně předně bude, aby se zabýval (spolu)odpovědností žalovaného za kolizi vozidel, která je ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu dovozována při výrazném překročení maximální povolené rychlosti řidičem vozidla, který primárně nezapříčinil nehodový děj. Nelze přitom pominout, že judikaturou uváděná kvantifikace překročení maximální povolené rychlosti (např. o 70 %), které se navíc okolnosti posuzované věci výrazně přibližují, je pouze referenční, a může být i nižší. Rozhodující jsou vždy konkrétní okolnosti případu. Nutnost vypořádat se se zásadou gradace příčinné souvislosti přitom vyplývá již ze zjištění, že při dodržení maximální povolené rychlosti by žalovaný kolizi zabránil intenzivním brzděním (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. 5 Tdo 1173/2004, uveřejněné pod č. 45/2005 Sb. rozh. tr.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné.

Ostrava 24. února 2023

JUDr. Lenka Severová v. r.
předsedkyně senátu